

Lausunto

11.01.2021

Asia: VN/19068/2020

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Rikosseuraamuslaitoksesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on tulevaisuudessa olla nykyistä yhtenäisempi valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka toimeenpanokyky olisi nykyistä parempi. Miten se toteutuu, kun aikaisemmin oli käytössä viisi Rikosseuraamusaluetta, mitkä vielä vähennettiin kolmeen alueeseen yhdenmukaisen toiminnan parantamiseksi. Nyt jo kolmella alueella on todella paljon erilaisia käytäntöjä, niin miten jatkossa asiat paranisi jos alalle tuli 11 Rikosseuraamuskeskusta.

Rikosseuraamuslaitoksen arviointia koskevassa selvityksessä todettiin, että tälläkin hetkellä hallinto ja toimintatavat ovat liian erilaiset vankiloiden sekä alueiden kanssa. Miten tämä paranisi jos lisäämme pienempiä Rikosseuraamuskeskuksia ja jatkossa niitä olisi sen 11 kappaletta. Johtajien määrän arvioidaan vähenevän uudistuksessa, onhan se selvää että ne vähenee kun nimike muuttuu johtajasta yksikön päälliköksi. Jos uudistuksen tavoitteena on vähentää ja selkiyttää hallinnon sekä johdon määrää, niin kyllä silloin henkilöstön lisäys pitää näkyä kenttätasolla reilulla lisäyksellä.

Jos yksiköiden päätöksenteko menee enemmän Rikosseuraamuskeskusten päätettäväksi, kuilu yksiköiden ja keskuksien välillä tulee kasvamaan. Tälläkin hetkellä kenttätasolla mielletään päätöksenteon olevan liian kaukana operatiivisesta toiminnasta siis sieltä missä tiedetään miten olisi paras toimia.

Esityksessä on neljä vastuualuetta, miksi turvallisuuden vastuualuetta ei ole omana esityksessä. Viime vuosina Rikosseuraamuslaitoksen yksiköissä on ollut selkeää kasvua vankien väliselle väkivallalle, henkilökunnan painostukselle, uhkaamiselle sekä myös fyysiselle väkivallalle. Lisäksi vankeihin kohdistus painostus on lisääntynyt ja huolestuttavana ilmiönä järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien vankien toiminta on muuttunut henkilökuntaa ja muita vankeja kohtaan

systemaattisen väkivaltaiseksi toimintatavaksi. Tämän takia turvallisuus pitää olla selkeästi omana vastuualueena tulevassa organisaatiossa, eikä pelkästään jonkin osa-alueen sisään laitettuna.

Turvallisuustoiminta pitää saada ymmärrettyä laajasti Rikosseuraamuslaitoksen yksiköissä. Turvallisuustoiminnan tehtävät rajoittuvat ainoastaan tiettyjen työntekijöiden tehtäviin, siis tiedonhankinta, analyysi, tarkastustoiminta, vaativien tilanteiden hoitaminen, rikostorjunta sekä viranomaisyhteistyö on pelkästään tiettyjen työntekijöiden tehtävänä. Tämän takia tarvitsemme selkeän turvallisuuteen liittyvän oman vastuualueen, missä painotetaan juuri turvallisuustoimintaa sekä sen johtamista.

Jatkossa myös Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tulevaisuus pitää saada säilytettyä yhtä laadukkaalla tavalla, miten nytkin koulutuskeskus toimii kouluttamalla laaja-alaisesti oman tutkinnon kautta vankeinhoidon palvelukseen. Lisäksi uusien Rikosseuraamuskeskusten perustaminen ei saa vaikuttaa millään tavalla nykyiseen vankilaverkoston eikä myöskään tulevaisuudessa. Tarvitsemme laajan vankilaverkoston myös tulevaisuudessa.

Santamäki Antti
Vankilavirkailijain Liitto VVL r.y.